

RAPORT SPECIAL

APLICAREA ARMEI DE FOC ASUPRA UNUI MIJLOC DE TRANSPORT DE CĂTRE AGENȚII DE POLIȚIE LA IALOVENI

Raportul cu recomandări remis autorităților vizate la 19.09.2023
prin scrisoarea nr. 08-1/18-2298

AVOCATUL
POPORULUI

Comunicat: „Ialoveni: Un șofer depistat de polițiști fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat”

...Oamenii legii au fost nevoiți să aplice arma de foc din dotare, fiind efectuate mai multe împușcături verticale de avertizare, ulterior în cauciucurile automobilului somat, în cele din urmă fiind posibilă stoparea unității de transport.

A P R O B,
Ceslav PANICO
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

_____/ semnat /____
19 septembrie 2023

Autori:

Grigorii LOZAN,

Consultant principal, Direcția prevenirea torturii, Oficiul Avocatului Poporului

Alexandru ZUBCO,

Șef direcție, Direcția prevenirea torturii, Oficiul Avocatului Poporului

Coordonator:

Ceslav PANICO, Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

Cuprins:

Lista abrevierilor	4
Informații cu privire la procesul de examinare a sesizării ex-officio	5
Contextul examinării sesizării ex-officio	6
Descrierea circumstanțelor cazului	7
Particularitățile aplicării armei de foc de către Poliție în contextul îndeplinirii atribuțiilor.....	7
Ancheta internă și reacția Inspectoratului General al Poliției.....	9
Constatările Avocatului Poporului.....	13
Recomandările Avocatului Poporului	19

AVOCATUL
POPORULUI

Lista abrevierilor:

AP	Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
OAP	Oficiul Avocatului Poporului
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
IGP	Inspectoratul General al Poliției
IP Ialoveni	Inspectoratul de poliție Ialoveni
INSP	Inspectoratul Național Securitate Publică
CEDO	Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale
CtEDO	Curtea Europeană pentru Drepturile Omului

Informații cu privire la procesul de examinare a sesizării *ex-officio*:

- 1) Avocatul Poporului asigură promovarea și protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, exercitându-și activitatea în temeiul art.59¹ Constituția Republicii Moldova, Legii nr.52 din 03 aprilie 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), Principiilor privind statutul instituțiilor naționale pentru drepturile omului (Principiilor de la Paris)¹.
- 2) În conformitate cu prevederile pct.8) subpct.5), 6), 7), 14), 15) din Regulamentul de organizare și de funcționare a Oficiului Avocatului Poporului, aprobat prin Legea nr.164/2015 și art.24 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), a fost inițiat procesul de investigare a acțiunilor **angajaților poliției, care la 21 ianuarie 2023 au recurs la aplicarea armelor de foc în vederea stopării unui mijloc de transport în raionul Ialoveni**, din perspectiva asigurării garanțiilor fundamentale împotriva relelor tratamente.
- 3) Metodologia de monitorizare a cuprins: **documentare din oficiu** prin stabilirea obiectivelor procesului de monitorizare; **colectarea, sistematizarea și analiza informațiilor din sursele disponibile; elaborarea și expedierea demersurilor** necesare; **studierea, sistematizarea și prelucrarea informațiilor prezentate** de către Inspectoratul de Poliție Ialoveni, Inspectoratul Național de Securitate Publică (INSP) și Procuratura raionului Ialoveni; analiza standardelor internaționale și practicii europene cu privire la drepturile omului/ interzicerea și prevenirea torturii/ relelor tratamente; **analiza materialelor remise analiza; legislației pertinente și a regulamentelor interne; analiza doctrinelor, studiilor comparative, practicii și standardelor europene și internaționale; jurisprudenței naționale**, etc; precum și **activitatea analitică** încadrată în elaborarea Raportului special.
- 4) **Scopul** procesului de monitorizare a constat în formularea unei opinii independente cu privire la mecanismul de respectare a drepturilor și libertăților omului de către autoritățile publice (art.1 alin.(1) al Legii nr.52/2014) și prevenirea încălcărilor de către acestea, interzicerea și excluderea aplicării abuzive a armei de foc, contribuirea la îmbunătățirea practicilor realizate de poliție, îndeosebi, la aplicarea armei de foc.
- 5) **Obiectivele generale** ale procesului de monitorizare au constituit: (a) verificarea acțiunilor/inacțiunilor autorităților publice, persoanelor cu funcții de răspundere de toate nivelurile prin prisma atribuțiilor lor funcționale, a legislației naționale și a standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului în contextul asigurării dreptului la integritate fizică și psihică a persoanei; (b) monitorizarea inițierii și desfășurării investigației interne, precum și reacția IGP; (c) identificarea problemelor de sistem, care au generat crearea situațiilor în care a existat riscul încălcării drepturilor și libertăților persoanei; (d) formularea recomandărilor către autoritățile și persoanele cu funcții de răspundere și (e) informarea opiniei publice cu privire la rezultatele constatate în cadrul Raportului special.
- 6) **Obiectivul specific** a fost verificarea respectării garanțiilor ce țin de relele tratamente și integritatea fizică/psihică a persoanei conform art.3 CEDO, aplicarea corectă și legală a măsurilor de constrângere de către Poliție, dar și crearea unei practici uniforme de aplicare a armei de foc la stoparea mijloacelor de transport.
- 7) Perioada monitorizării a fost cuprinsă între 21 ianuarie – 19 septembrie 2023. Raportul a fost desfășurat cu racordare la obligațiile și drepturile specifice ale Avocatului Poporului și nu pretinde a fi unul perfect ca să reprezintă temei de inițiere a anchetei penale sau disciplinare.

¹ Adoptate prin Rezoluția Adunării Generale nr. 48/134 din 20 decembrie 1993

- 8) Raportul se referă *stricto sensu* la mecanismul de aplicabilitate în practică a normelor naționale ce reglementează modul, temeiurile și limitele aplicării armei de foc, în coraport cu respectarea dreptului la viață, integritatea fizică și psihică a persoanei, din punctul de vedere al standardelor de drepturile omului.
- 9) Acest Raport reprezintă o viziune a Ombudsmanului privind raționamentul uzului de arme asupra mijloacelor auto aflate în manevre, a pasagerilor sau în spațiul public în condiții de noapte coraborat cu respectarea principiilor fundamentale de drepturile omului și garanțiilor împotriva formelor de abuz.
- 10) Ombudsmanul nu substituie prin acest raport competențele exclusive ale organelor procuraturii de verificare a legalității aplicării armei de foc în această speță. Mai degrabă, intenția Avocatului Poporului este de contribui la îmbunătățirea practicii privind aplicarea uzului de arme de foc în activitatea poliției.

Contextul examinării sesizării ex-officio:

- 11) La 21 ianuarie 2023, IGP a plasat un comunicat cu titlul **„Ialoveni: Un șofer depistat de polițiști fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat”**:

[...Noaptea trecută, în jurul orei 02:00, ofițerii de patrulare, aflându-se la supravegherea traficului rutier pe traseul Ialoveni – Costești au somat conducătorul unui automobil de marcă Nissan care se deplasa neuniform să stopeze, însă acesta nu s-a conformat și a accelerat încercând să fugă de oamenii legii. Ofițerii au solicitat suportul polițiștilor din Ialoveni pentru a stopa unitatea de transport și a identifica șoferul acesteia. În urma măsurilor întreprinse de polițiști, automobilul a fost blocat, însă șoferul și-a continuat acțiunile pentru a se eschiva, accidentând un automobil al poliției. Oamenii legii au fost nevoiți să aplice arma de foc din dotare, fiind efectuate mai multe împușcături verticale de avertizare, ulterior în cauciucurile automobilului somat, în cele din urmă fiind posibilă stoparea unității de transport. Șoferul s-a dovedit a fi un bărbat se 33 de ani din Mileștii Mici, raionul Ialoveni, care fiind testat cu aparatul „Drager” s-a constatat o concentrație de alcool de 1,59 mg/l în aerul expirat. În automobil se aflau și 3 pasageri. Pe cazul dat a fost inițiată o cauză penală în baza art. 264/1 alin. (1) și 349 alin.(1) Cod Penal al Republicii Moldova, șoferul fiind reținut pe un termen de 72 ore²].

- 12) Imediat, știrea a fost preluată de mass-media națională și comentată de internauți, fiind plasate mai multe informații cu privire la aplicarea armei de foc de către Poliție.³
- 13) Potrivit secvențelor video relatate de poliție, se observă câțiva angajați ai poliției ce efectuează mai multe împușcături în direcția unui automobil pentru stoparea unui mijloc de transport, șoferul căruia nu a reacționat la somațiile lor, în preajma căruia sunt alte persoane (angajați ai poliției), case de locuit, iar apoi din automobil coboară încă 3-4 pasageri. Toate acestea s-au întâmplat pe timp de noapte și vizibilitate redusă, într-o localitate rurală. Informații despre starea fizică/ psihică a pasagerilor nu au fost comunicate. La fel, nu se cunoaște dacă acestora le-a fost acordată asistență medicală, dacă a fost cazul. Nu sunt raportate dacă au existat și alte riscuri asupra vieții localnicilor sau bunurilor. Toată atenția comunicatului se referă la justificarea intervenției poliției și la comportamentul șoferului.
- 14) Datele și informațiile examinate, sugerau o bănuială rezonabilă de alegații de abuz la aplicarea armei de foc. În special, circumstanțele cauzei indicau asupra: (i) lipsei temeiului de aplicare a

² https://politia.md/ro/content/ialoveni-un-sofer-depistat-de-politisti-fiind-stare-de-ebrietate-alcoolica-cu-grad-avansat?fbclid=IwAR3dEH1TjbES8IVtbCN8JCe97guycctvA6aqNlbcpuFdtSsTCm4_6YUOnfw

³ Spre exemplu: Un șofer beat critică a accidentat mașina poliției. Oamenii legii au fost nevoiți să scoată arma pentru a-l reține: <https://realitatea.md/video-un-sofer-beat-critica-a-accidentat-masina-poliției-oamenii-legii-au-fost-nevoiti-sa-scoata-arma-pentru-a-l-retine/>

armei de foc ori aplicarea abuzivă a acesteia; (ii) caracterul disproporțional la aplicarea armei de foc, dar și (iii) punerea în pericol a vieții și/sau integrității fizice și psihice a persoanelor.

- 15) În acest context, la propunerea Direcției prevenirea torturii, Avocatul Poporului (Ombudsmanul) a dispus inițierea prezentei monitorizări, fiind expediate demersuri autorităților vizate, prin care s-a solicitat prezentarea informațiilor cu privire la cazul dat. Sesizarea nu este inițiată la cererea vreunui participant în speță.
- 16) Remarcăm cooperarea pozitivă cu instituțiile sesizate. Acestea au fost deschise la prezentarea informațiilor solicitate, pe deplin și în termenul indicat de Avocatul Poporului.

Descrierea circumstanțelor cazului

- 17) Din materialele prezentate și analizate rezultă că: *la 21 ianuarie 2023, noaptea, aproximativ la ora 02.00, un echipaj de poliție format din doi angajați din cadrul INSP, efectuând patrularea pe un traseu din apropierea orașului Ialoveni, au observat un automobil de model Nissan, care se deplasa „neuniform”. Prin urmare, au indicat șoferului să stopeze, efectuând manevrele corespunzătoare.*
- 18) Șoferul automobilului nu s-a conformat solicitărilor de a opri și a continuat deplasarea (ulterior *stabilindu-se că se afla în stare de ebrietate*), iar echipajul de poliție a inițiat urmărirea și totodată au solicitat suportul polițiștilor din cadrul IP Ialoveni, care au intervenit cu încă un echipaj de poliție, format din doi polițiști.
- 19) Urmărirea automobilului a continuat până în satul Mileștii Mici, r-l Ialoveni (nu este relatată distanța procesului de urmărire). În localitatea rurală autoturismul a fost blocat de ambele automobile ale poliției, iar șoferul mijlocului de transport de model Nissan, nu a reacționat, nici de această dată, la solicitările polițiștilor și în încercarea de a ieși din blocaj a tamponat un automobil al poliției, dar și un gard din metal, pe care le-a deteriorat neesențial.
- 20) Astfel, în scopul de a impune șoferului să stopeze mijlocul de transport, polițiștii au efectuat mai multe împușcături cu arma de foc din dotare, inclusiv în direcția cauciucurilor, însă în contactul cu asfaltul gloanțele au ricoșat în diferite direcții, fără a distruge componentele mijlocului de transport, dar punând în pericol viața și integritatea fizică și psihică a altor persoane, inclusiv polițiști și pasageri.
- 21) Cu toate acestea, automobilul a fost stopat doar după ce un polițist a deteriorat geamul auto și a solicitat șoferului să stopeze automobilul și să îl părăsească. Atunci acesta s-a conformat, iar din automobil au coborât încă trei pasageri.

Particularitățile aplicării armei de foc în contextul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu

- 22) **Poliția** este o instituție publică specializată a statului, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care **are misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei** prin activități de menținere, asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, de prevenire, investigare și de descoperire a infracțiunilor și contravențiilor, iar în cazul în care metodele nonviolente nu asigură îndeplinirea atribuțiilor, se admite aplicarea armelor de foc, doar în strictă conformitate cu legea.⁴

⁴ Art.2 și art.4 alin.(3) a Legii nr.320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136334&lang=ro#

- 23) În activitatea sa, poliția constituie un garant al apărării drepturilor și libertăților cetățenilor și nu poate interveni în drepturile și libertățile cetățenilor decât în cazurile în care nu-și poate exercita atribuțiile.
- 24) În acest sens, Legea nr.218/2012 privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc⁵ la art.10 alin.(1) statuează că **arma de foc poate fi aplicată doar ca măsură extremă**, inclusiv „lit.i) împotriva oricărui mijloc de transport folosit de persoane care prezintă pericol pentru viața și sănătatea subiecților legii sau a altor oameni ori a cărui deplasare prezintă pericol pentru viața și sănătatea subiecților legii sau a altor oameni, precum și împotriva conducătorului acestui mijloc de transport care, fiind somat, refuză să oprească la semnalele regulamentare”.
- 25) Opinăm că, în speță, **formal**, polițiștii au avut temei de aplicare a armei de foc în vederea stopării mijlocului de transport. Or, șoferul în momentul încercării de a se eschiva de la Poliție și de la răspundere, a pus în pericol viața polițiștilor aflați în serviciu, dar și a deteriorat bunuri.
- 26) Cu toate acestea, art.12 al normei *precitate* stabilește restricții la aplicarea armei de foc, care, pe de altă parte, reprezintă garanțiile de protecție a vieții și securității persoanei, inclusiv a subiectului legii (în acest caz a polițistului), care în procesul realizării atribuțiilor sale funcționale să nu aducă prejudicii nejustificate altor persoane:

„**Se interzice** aplicarea armelor de foc:

[...]

b) în situațiile când ar putea fi pusă în pericol viața altor persoane;

[...]

d) [...] asupra altor **mijloace de transport cu pasageri**[...];

[...]”.

- 27) De asemenea, Procedura operațională de imobilizare a persoanei de către angajații Poliției⁶ prevede că **aplicarea armei de foc de către angajații poliției asupra mijlocului de transport poate fi efectuată doar când există certitudinea că se săvârșește ori a fost săvârșită o infracțiune gravă** sau **dacă nu poate fi folosit în mod eficient un alt mijloc pentru imobilizarea mijlocului de transport**. (pct.47) subpct.5) lit.a) și c)).
- 28) Potrivit art.2 CEDO „Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal în cazul în care infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege”.⁷
- 29) Relevantă la caz, este **Cauza Pârnu împotriva României**⁸, obiectul căreia a constituit decesul reclamantului cauzat de către angajații poliției prin aplicarea armei de foc, atunci când au stopat mijlocul de transport și au încercat reținerea acestuia. Curtea a constatat că **o utilizare a forței letale nu trebuie să fie decât „absolut necesară” pentru realizarea unuia sau a mai multora dintre scopurile prevăzute de lit.a)-c) de la al doilea paragraf al art.2 CoEDO**.

⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132062&lang=ro

⁶ Aprobata prin Ordinul Șefului IGP nr.69 din 14.02.2017

⁷ https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ron

⁸ <https://hudoc.echr.coe.int/#%22itemid%22:%22001-218936%22%7D>

<https://lege5.ro/gratuit/geztqmzgwgyte/hotararea-in-cauza-parvu-impotriva-romaniei-din-30-august-2022>

- 30) A se reține că Avocatul Poporului apreciază diligența Poliției depusă în lupta cu criminalitatea și nu susține/ încurajează factorul criminologic, însă în „*procesul de combatere*” îndeamnă autoritățile să se abțină de la acele acțiuni care atentează la dreptul la viață, sănătate, siguranță și securitate a oamenilor, inclusiv în traficul rutier⁹, îndeosebi îndeamnă Poliția să evite pe cât e posibil aplicarea mijloacelor ce pot leza drepturile și libertățile omului în general.
- 31) Pornind de la ideea că întreaga reglementare juridică are menirea să apere, în mod prioritar, persoana ca valoare supremă a societății, precum și drepturile și libertățile acesteia, Avocatul Poporului atrage atenția asupra respectării stricte a acestora, iar violarea lor, prin aplicarea armei de foc, poate avea loc numai în prezența temeiurilor ce justifică aplicarea acesteia, doar conform *principiului proporționalității* și numai în cazurile când ar putea fi cauzate pagube sau urmări vădit mai grave decât cele ce s-ar produce dacă pericolul nu ar fi fost înlăturat prin aplicarea armei de foc.
- 32) În sensul Legii nr.218/2012, **principiul proporționalității** presupune utilizarea armelor de foc în așa mod încât această utilizare să fie adecvată, necesară și corespunzătoare scopului urmărit. Deci, aplicarea armei de foc este cea mai extremă acțiune de constrângere cu caracter represiv la care se recurge doar în cazuri excepționale și **doar atunci** când **toate măsurile** și mijloacele nonviolente au fost epuizate. Or, potrivit informației furnizate de către INSP și IP Ialoveni echipajele de poliție implicate nu sunt dotate cu mijloace speciale destinate stopării forțate a unităților de transport.
- 33) De altfel, pct.45) subpct.2) din Procedura operațională de imobilizare a persoanei de către angajații Poliției prevede expres că arma de foc poate fi aplicată numai *dacă folosirea altor mijloace de împiedicare sau constrângere nu este posibilă ori nu au dat rezultate*.
- 34) De asemenea, Ghidul privind intervenția profesională în exercițiul funcției¹⁰ operează cu noțiunea de *mijloace speciale*, care presupune inclusiv mijloace de stopare forțată a unităților de transport. Deci, instituțiile care l-au aprobat (inclusiv Poliția) trebuie să fie dotate cu astfel de mijloace și să le aplice corespunzător pentru a evita cât de mult posibil aplicarea armei de foc.

Ancheta internă și reacția Inspectoratului General al Poliției (IGP)

- 35) La 21 ianuarie 2023, Poliția Republicii Moldova a publicat comunicatul „Ialoveni: Un sofer depistat de polițiști fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat”.¹¹
- 36) Potrivit comunicatului, stoparea mijlocului de transport a fost posibilă după ce angajații poliției au aplicat arma de foc din dotare și au efectuat împușcături în cauciucurile automobilului:

Citez: „Oamenii legii au fost nevoiți să aplice arma de foc din dotare, fiind efectuate mai multe împușcături verticale de avertizare, ulterior în cauciucurile automobilului somat, în cele din urmă fiind posibilă stoparea unității de transport”.

⁹ <http://ombudsman.md/news/avocatul-poporului-s-a-sesizat-din-oficiu-cu-privire-la-accidentul-teribil-de-pe-viaductul-din-chisinau-fapt-ce-atesta-un-prejudiciu-la-dreptul-la-viata-siguranta-si-securitate-in-traficul-rutier/>

¹⁰ Aprobat prin Ordinul comun nr.4 (al MAI) din 11 ianuarie 2018:

https://politia.md/sites/default/files/ghid_privind_interventia_profesionala_in_exercitiul_funcției.pdf

¹¹ <https://politia.md/ro/content/ialoveni-un-sofer-depistat-de-polițisti-fiind-stare-de-ebrietate-alcoolica-cu-grad-avansat>

37) Însă, imaginile video plasate pentru public (*de către IGP*), relatează că, de fapt, șoferul a oprit mijlocul de transport doar, după ce un angajat al poliției a deteriorat geamul de la portiera din față a automobilului: -

38) Acest indicator, susține, *de facto*, o „*comunicare defectuoasă*” între subdiviziunile IGP sau o încercare de a justifica acțiunile vădit abuzive ale angajaților Poliției, care au recurs la aplicarea armei de foc fără a asigura viața, integritatea fizică și psihică a celorlalte persoane aflate în nemijlocita apropiere (polițiști, pasageri, localnici etc).

39) Subsidiar, la capitolul „*comunicare ineficientă*”, este de remarcat și contradicțiile dintre informațiile raportate la IP Ialoveni, la INSP, dar și constatările obținute în cadrul anchetelor de serviciu efectuate de către aceste subdiviziuni ale IGP.

40) Astfel, la IP Ialoveni, informația despre caz a fost înregistrată la 21 ianuarie 2022, ora 01.50, de către angajatul „R.C.”, care a comunicat că angajații INSP au solicitat ajutor pentru reținerea unui automobil, care a refuzat să stopeze și ulterior a fost blocat în satul Mileștii Mici, unde a tamponat un automobil al poliției, iar **angajații SSP al IP Ialoveni au aplicat arma din dotare în aer și în anvelope și șoferul a fost încătusat**[...].

41) Acest fapt a fost constatat și confirmat în cadrul anchetei de serviciu demarată de către IP Ialoveni la 23 februarie 2022 în baza raportului subofițerului superior al SP al SSP a IP Ialoveni. Din încheierea¹² aprobată de către șeful IP Ialoveni, rezultă că:

„Cu arma din dotare subofițerul superior al SSP a IP Ialoveni, R.C., a efectuat **9 (nouă) împușcături: una pentru avertizare și alte 8 (opt) în cauciucuri**”. Respectiv, au fost trecute la pierderi 9 cartușe de luptă pentru Pistolul Makarov (calibrul 9mm).

42) În același timp, la INSP a fost înregistrată informația precum că, la 21 ianuarie 2023, aproximativ la ora 02.00, pe traseul G-104, de către echipajul de poliție, pentru mers neuniform, a fost stopat mijlocul de transport de model Nissan, care nu s-a stopat și a continuat deplasarea. În timpul urmăririi a fost solicitat ajutorul echipei de la IP Ialoveni și într-

¹² La 20 februarie 2023, pe marginea anchetei de serviciu demarată de IP Ialoveni a fost emisă o încheiere, în care s-a stabilit că „*arma de foc a fost aplicată conform Legii nr.218/2012 și careva abateri nu au fost stabilite*”.

un final mijlocul de transport a fost blocat, însă citez, „[...]intenționat a deteriorat automobilul de serviciu al IP Ialoveni, în urma căruia a fost necesitatea de a aplica arma de foc din dotare, a fost somat cu **7 focuri verticale de avertizare în aer**, ulterior s-au efectuat **2 focuri în anvelope** pentru a stopa automobilul. Ulterior persoanele au fost scoase forțat din automobil, conducătorul auto și **pasagerii (trei la număr)** au fost încătușați[...]”.

- 43) Analizând informațiile respective, constatăm că sunt totalmente opuse rezultatele aplicării armelor de foc: (**IP Ialoveni: o împușcătură pentru avertizare și alte 8 (opt) în cauciucuri; INSP: 7 (șapte) focuri de armă verticale de avertizare în aer și 2 (două) focuri în anvelope pentru a stopa automobilul**).
- 44) Pe acest caz, la 23 ianuarie 2023 INSP a demarat o anchetă de serviciu, în cadrul căreia s-a stabilit că, de fapt, un angajat al INSP, **împreună** cu un angajat al IP Ialoveni, au efectuat **3 trageri în plan vertical cu arma din dotare, după care au mai efectuat 6 trageri în cauciucurile automobilului și doar atunci șoferul a stopat și a oprit motorul**.
- 45) În opinia noastră, această concluzie este vădit eronată, iar persoana care a desfășurat ancheta de serviciu nici nu ar fi depus un efort să constate că de facto, șoferul nu a stopat în rezultatul împușcăturilor efectuate de către polițiști.¹³ La fel, nu este clar cum a fost stabilit numărul de împușcături efectuate, luând în considerație datele raportate expuse *supra*.
- 46) Cu toate acestea, prin încheierea¹⁴ aprobată de către șeful INSP, **au fost trecute la rebut încă 9 cartușe de luptă (calibrul 9 mm)**.
- 47) Astfel, coroborând rezultatele anchetelor de serviciu a IP Ialoveni și a INSP reiese că de fapt polițiștii, în acest incident, au efectuat **18 împușcături** și nu 9 (*așa cum susține IGP*). Or, fiecare instituție a trecut la rebut câte 9 cartușe.
- 48) Anchetele poliției nu arată date privind „durata mersului neconform inițial” al autoturismului; viteza de circulație; durata urmăririi autoturismului; informații despre efortul poliției de a încerca stoparea autoturismului înainte de uzul de arme; situația persoanelor reținute-pasageri; declarațiile acestora cu privire la caz, consum sau comportamentul șoferului și poliției; informații privind lipsa prejudiciilor aduse altor bunuri sau persoane din comunitate, evaluarea și managementul riscurilor, raportarea despre uzul de arme, acordarea ajutorului medical sau alte necesități, etc.
- 49) De aici, deducem caracterul formal și superficial al investigațiilor efectuate în cadrul anchetelor de serviciu nominalizate și al hotărârilor adoptate. La fel, opinăm că o anchetă ar trebui să răspundă dacă poliția de patrulare putea să aprobe un alt mecanism de stopare a autoturismului, atât în speță, cât și per general în cazul șoferilor ce accelerează intenționat pentru a demonstra un comportament de nesupunere solicitărilor INSP.
- 50) CtEDO în jurisprudența sa a subliniat obligația pozitivă a statului de investigare. Acest lucru presupune că „[...]autoritățile trebuie să depună eforturi serioase pentru a afla ce s-a întâmplat și nu trebuie să se bazeze pe concluzii pripite sau nefondate pentru a închide cercetările sau ca fundament pentru deciziile acestora[...]”¹⁵.
- 51) Astfel, luând în considerare cele menționate, nu putem să susținem că în acest caz a fost efectuată o anchetă obiectivă și efectivă din partea autorităților, atâta timp cât nu au fost

¹³ Vezi pct.31) din prezentul Raport special.

¹⁴ La 23 februarie 2023, pe marginea anchetei de serviciu efectuată la INSP a fost emisă o încheiere, conform căreia „nu s-au constatat abateri pentru care angajații poliției ar fi pasibili de răspundere disciplinară”.

¹⁵ CEDO, Cauza Assenov și alții împotriva Bulgariei, pct.103.

constatate și ignorate cele mai importante circumstanțe (de exemplu *numărul împușcăturilor efectuate de polițiști*), concluziile constatate în anchetele de serviciu sunt contradictorii între ele, dar și în raport cu faptele care au avut loc.

- 52) Mai mult, anchetele de serviciu au fost desfășurate de către șefii direcți ai angajaților implicați în incident, ceea ce ar putea afecta obiectivitatea examinării cazului și imparțialitatea la luarea deciziei. Nu este clară această poziție a autorității, care dispune de subdiviziune cu misiunea de supraveghere și efectuare a controlului în domeniul respectării legislației și disciplinei de serviciu de către angajați.¹⁶
- 53) Conchidem că în speță, **ancheta de serviciu urma să fie efectuată de Direcția Inspectare Efectiv – ca subdiviziune specializată a IGP, având în vedere impactul, complexitatea și seriozitatea cazului, comparativ cu un caz simplu de aplicare a forței sau mijloacelor speciale. IGP ar urma să clarifice acest aspect la nivel intern și procedural, în special pentru a asigura obiectivitatea și independența proceselor.**
- 54) Potrivit Principiilor fundamentale ale ONU de aplicare a forței și armei de foc din 1990¹⁷:

Principiul 2. Guvernele și agențiile de aplicare a legii ar trebui să dezvolte o gamă de mijloace cât mai ample posibil și să echipeze agenții de aplicare a legii cu diferite tipuri de arme și muniții care să permită utilizarea diferențiată a forței și a armelor de foc. Acestea ar trebui să includă dezvoltarea de arme neletale care nu pot fi folosite în situații adecvate, în vederea limitării tot mai mari a aplicării mijloacelor capabile să provoace moartea sau rănirea persoanelor. În același scop, ar trebui să fie posibil ca agenții de aplicare a legii să fie echipați cu echipamente de autoapărare, cum ar fi scuturi, căști, veste antiglonț și mijloace de transport antiglonț, pentru a reduce nevoia de a folosi arme de orice fel.

Principiul 9. Oamenii legii nu pot folosi arme de foc împotriva persoanelor decât în autoapărare sau apărarea altele împotriva amenințării iminente cu moartea sau rănirea gravă, pentru a preveni săvârșirea a infracțiune deosebit de gravă care implică amenințare gravă la viață, să aresteze o persoană care prezintă un astfel de pericol și împotrivirea autorității lor, sau pentru a preveni scăparea lui sau ei și numai atunci când există mijloace mai puțin extreme insuficiente pentru atingerea acestor obiective. În orice caz, utilizarea letală intenționată a armelor de foc poate fi numai făcut atunci când este strict inevitabil pentru a proteja viața.

Principiul 10. În împrejurările prevăzute la principiul 9, oamenii legii identifică ei înșiși ca atare și să avertizeze clar intenția lor de a folosi arme de foc, cu suficient timp pentru avertisment care trebuie respectat, cu excepția cazului în care acest lucru ar pune în pericol pe oamenii legii sau ar crea un risc de deces sau de vătămare gravă altor persoane sau ar fi în mod clar inadecvat sau inutil în împrejurările incidentului.

Principiul 11. Regulile și reglementările privind utilizarea armelor de foc de către agenții de aplicare a legii ar trebui să includă linii directoare precum: (a) precizarea circumstanțelor în care agenții de aplicare a legii sunt autorizați să poarte arme de foc și prescrierea tipurilor de arme de foc și mijloace permise; (b) să se asigure că armele de foc sunt folosite numai în circumstanțe adecvate și într-o manieră care poate reduce riscul de vătămare inutilă; (c) interzicerea folosirii acelor arme de foc și mijloace care cauzează vătămări nejustificate sau prezintă un risc nejustificat; (d) reglementarea controlului, depozitarea și eliberarea armelor de foc, inclusiv procedurile pentru a se asigura că agenții de aplicare a legii sunt răspunzători pentru armele de foc și mijloace care le-au fost eliberate; (e) să prevadă avertismente care să fie date, dacă este cazul, atunci când armele de foc urmează să fie descărcate; (f) să prevadă un sistem de raportare ori de câte ori agenții de aplicare a legii folosesc arme de foc în îndeplinirea atribuțiilor lor.

¹⁶ <https://politia.md/ro/profile-departments/directia-inspectare-efectiv>

¹⁷ <https://www.ohchr.org/sites/default/files/firearms.pdf?fbclid=IwAR0UN6z bzWCDbv9c2oPCstXXhf8TM2mnipv2MvWDPeorOmkk5nXHauQ>

Constatările Avocatului Poporului (Ombudsmanului)

1.	Problematica asigurării dreptului la integritate fizică și psihică a persoanei (art.2), interzicerea aplicării torturii ori tratamentelor inumane sau degradante garantat de art.3 CoEDO	<p>Art. 2 CoEDO, care protejează dreptul la viață și stabilește circumstanțele în care moartea poate fi justificată, este considerat una dintre dispozițiile fundamentale ale Convenției și împreună cu art. 3 CoEDO, acesta consacră una dintre valorile de bază ale societăților democratice.</p> <p>CtEDO¹⁸, în jurisprudența sa, stipulează că atunci când o persoană se confruntă cu agenți ai forțelor de ordine, utilizarea forței fizice, inclusiv arma de foc, față de aceasta, atunci când comportamentul său nu o impune în mod strict necesar, aduce <u>atingere demnității umane</u> și constituie, în principiu, violarea art.3 din Convenție.</p> <p>Avocatul Poporului constată că deși formal a existat temeiul aplicării armei de foc asupra mijlocului de transport (<i>neconformarea șoferului de a stopa la gesturile polițiștilor</i>), totuși angajații poliției aveau obligația să folosească acele mijloace speciale nonviolente, care de fapt și s-au dovedit a fi eficiente în imobilizarea mijlocului de transport (<i>deteriorarea geamului</i>), care au fost folosite după aplicarea armei de foc, iar comportamentul șoferului nu impunea în mod strict aplicarea armei de foc. Or, respectarea demnității umane, a integrității fizice și psihice a persoanei, presupune inclusiv aplicarea de către autorități a acelor mijloace care ar putea dăuna cât mai puțin persoanei, privită ca valoare supremă a societății.</p> <p>Astfel, polițiștii au aplicat arma de foc în direcția unui automobil în care se aflau 3 persoane în calitate de pasageri, iar în direcția tragerilor se mai aflau alți polițiști, case de locuit și puteau să apară și alte persoane (pietoni, localnici). Urmare a acestor acțiuni nejustificate și neîntemeiate, viața, integritatea fizică și psihică a persoanelor a fost pusă în pericol real și iminent, deoarece ricoșarea gloanțelor putea aduce prejudicii acestora.</p> <p>Astfel, concluzionăm că angajații Poliției, în acest caz, nu au ținut cont de valorilor protejate la la art.2 și 3 CEDO și art.24 din Constituția Republicii Moldova, ceea ce constituie o încălcarea gravă a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, dar și contravin atribuțiilor Poliției prevăzute la art.18 alin.(1) din Legea nr.320/2012¹⁹, conform căruia „<i>Poliția apără viața, integritatea corporală, sănătatea și libertatea persoanei, proprietatea privată și publică, alte drepturi legitime ale</i></p>
----	---	---

¹⁸ Cauza *Mîțu vs R. Moldova* (cererea nr.23524/14).

¹⁹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120699&lang=ro

		<p><i>persoanei și comunității [...]”, cât și principiilor de activitate a Poliției consacrate la art.4 din aceeași normă.</i></p> <p>În altă ordine de idei, putem constata că polițiștii au acționat cu scopul de a intimida sau a face presiune asupra persoanelor care se aflau în automobil, inclusiv asupra pasagerilor. Or, însăși caracterul disproporțional al acțiunilor lor ne permite să concluzionăm că polițiștii nici nu au încercat să aplice alte măsuri non-violente, cu excepția blocării drumului cu altă mașină, dar au purces direct la aplicarea armei de foc.</p>
2.	<p>Problematica examinării eficiente a cazului.</p> <p>Ancheta de serviciu incompletă.</p> <p>Comunicarea defectuoasă între subdiviziunile IGP</p>	<p>Norma art. 2 CoEDO, citit în ansamblu, demonstrează că se referă nu doar la omorul săvârșit cu intenție, ci și la situațiile în care se permite "utilizarea forței", ceea ce poate avea, ca rezultat neintenționat, privarea de viață. Obligația de a proteja dreptul la viață, prevăzută la art. 2 din Convenție, coroborat cu obligația generală a statului, prevăzută la art. 1 din Convenție, de a „<i>recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa drepturile și libertățile definite în [...] Convenție</i>”, impune, implicit, efectuarea unei anchete oficiale efective în cazul persoanelor care au avut de suferit ca urmare a folosirii forței și/sau a mijloacelor speciale. Ancheta trebuie să fie în măsură, în primul rând, să stabilească împrejurările în care a avut loc incidentul și, în al doilea rând, să conducă la stabilirea faptului dacă folosirea forței în astfel de cazuri a fost sau nu justificată în circumstanțele respective și la identificarea și pedepsirea celor responsabili. Aceasta nu este o obligație de rezultat, ci una de mijloace.</p> <p>Autoritățile ar fi trebuit să ia măsurile rezonabile de care dispuneau pentru a obține probele referitoare la incident, inclusiv, inter alia, declarații ale martorilor oculari și probe medico-legale. Orice nereguli în desfășurarea anchetei, care subminează posibilitatea de a stabili circumstanțele cauzei sau identitatea persoanei sau a persoanelor responsabile, riscă să contravină normei impuse privind eficiența.²⁰</p> <p>Contrar acestor prevederi, constatăm că IGP nu depune toată diligența în investigarea cazurilor pentru a afla ce s-a întâmplat cu adevărat și dacă ar fi existat alte posibilități de intervenție non-violentă.²¹ Deși, în cadrul acestei instituții este formată Direcția Inspectare Efectiv specializată în investigarea cazurilor de încălcare a legislației de către angajați, în cazul dat, anchete de</p>

²⁰ CEDO, Cauza Cioran și alții împotriva României, definitivă la 27.04.2015, pct.118-120.

²¹ A se vedea pct.40)-50) din prezentul raport special.

		<p>serviciu <u>au fost efectuate de către șefii directi ai angajaților implicați în incident</u>, ceea ce pune la îndoială obiectivitatea examinării cazului și imparțialitatea lor la luarea deciziei, care în procesul de investigare nici măcar nu au stabilit cu certitudine câte împușcături au fost efectuate (9 sau 18).</p> <p>Mai mult, anchetele poliției nu arată date privind „durata mersului neconform inițial” al autoturismului; viteza de circulație; durata urmăririi autoturismului; informații despre efortul poliției de a încerca stoparea autoturismului înainte de uzul de arme; situația persoanelor reținute-pasageri; declarațiile acestora cu privire la caz, consum sau comportamentul șoferului și poliției; informații privind lipsa prejudiciilor aduse altor bunuri sau persoane din comunitate, evaluarea și managementul riscurilor, raportarea despre incident.</p> <p>Astfel, pot fi stabilite aspectele că, pe de o parte IGP, nu avea stabilite relații de comunicare și raportare eficientă între subdiviziunile sale în acest caz concret, iar pe de altă parte, nici nu a depus eforturi serioase la investigarea acestui caz, pentru a stabili ce s-a întâmplat cu adevărat, cum și de ce a fost posibil uzul de arme, neacordarea ajutorului medical sau alte necesități, etc.</p> <p>În acest sens, Avocatul Poporului consideră că ancheta efectuată pe cazul dat nu este completă, investigațiile efectuate sunt superficiale și deciziile adoptate sunt contradictorii cu faptele care au avut loc și, respectiv, nu putem fi de acord că în cazul dat abateri disciplinare nu sunt, atâta timp cât arma de foc a fost aplicată contrar legii, din considerentele expuse în Raport.</p> <p>Prin inacțiunea de a se implica și a impune anumite măsuri coercitive, care să fie în măsura de a preveni pe viitor un asemenea comportament din partea angajaților poliției, IGP ar trebui să demonstreze o atârnare corespunzătoare în procesul de prevenire a torturii și respectării drepturilor fundamentale ale omului.</p>
3.	<p>Problematika pregătirii insuficiente a angajaților poliției implicați în incident privind compartimentul aplicării armei de foc și/sau gestionarea unei situații de criză/stres</p>	<p>În cadrul analizei efectuate în prezenta situație, au fost stabilite condițiile în care aplicarea armei de foc asupra mijloacelor de transport este interzisă, printre care „prezența pasagerilor²² în mijlocul de transport sau bănuiala rezonabilă că acesta a fost implicat în săvârșirea unei infracțiuni grave²³”.</p>

²² Art.12 lit. b) și d) din Legea nr.218/2012.

²³ A se vedea pct.23) din prezentul raport special.

		<p>Deși „mersul neuniform” poate constitui temei pentru stoparea mijlocului de transport de către angajații poliției, aceasta nu presupune neapărat că mijlocul de transport este implicat în săvârșirea unei infracțiuni grave și pentru a-l stopa angajatul poliției poate recurge la folosirea armei de foc.</p> <p>Menționăm că, conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate constituie o infracțiune ce face parte din categoria celor ușoare (art.16 Cod penal).</p> <p>În această ordine de idei, Avocatul Poporului constată că în speță, fie angajații poliției nu au cunoștințe suficiente în ceea ce ține de aplicarea armei de foc și nu sunt pregătiți pentru gestionarea unei situații de criză, fie polițiștii au comis niște acțiuni intenționat abuzive, care pot atrage după sine răspundere disciplinară, contravențională sau chiar penală.</p>
4.	<p>Problematika mecanismelor eficiente și nonviolente de stopare a mijloacelor de transport</p>	<p>Deși, pe de o parte, legislația națională obligă angajații poliției să folosească mijloacele nonviolente în privința persoanelor cu care intră în contact, din materialele prezentate de INSP și IP Ialoveni, Avocatul Poporului constată că echipajele de poliție nu sunt dotate cu mijloace speciale de stopare forțată a unităților de transport și în atare circumstanțe polițiștii sunt puși în situația de a aplica arma de foc în vederea stopării automobilelor și/sau să folosească procedeul de „urmărire”.</p> <p>Pe de altă parte, neasigurarea polițiștilor cu mijloace speciale corespunzătoare îndeplinirii atribuțiilor ce le revin, constituie în primul rând o încălcare gravă a obligațiilor ce și le-a asumat Poliția ca autoritate statală, iar pe de altă parte, duce la nerespectarea drepturilor angajaților, care sunt impuși în situația de a recurge la metode ilegale și/sau periculoase, doar pentru a-și îndeplini atribuțiile funcției.</p> <p>Or, în lipsa mijloacelor speciale de stopare forțată a unităților de transport, aplicarea armei de foc devine „din start” ilegală, deoarece, pe de o parte, este încălcat principiul proporționalității, iar pe de altă parte, arma de foc nu este folosită ca o măsură extremă, dar devine cel mai rezonabil instrument cu caracter represiv în mâna unui polițist, care este în situația să îl aplice și în privința persoanelor, care deși nu se conformează solicitărilor agentului de circulație de a stopa mijlocul de transport, nu săvârșește o infracțiune. Astfel, există un vid de intervenție între etapa de somare verbală și etapa de</p>

		<p>aplicare a armei de foc. Or, este necesar ca între aceste două etape să fie o fază intermediară de intervenție non-violentă.</p> <p>Avocatul Poporului condamnă orice formă de abuz admisă de organele de forță asupra persoanelor aflate în custodia Statului sau care intră în contact cu angajații poliției. Actele de tortură, răfuială, excesele sunt interzise și trebuie excluse definitiv din activitatea Poliției.</p> <p>Ombudsmanul atrage atenția instituțiilor, care în virtutea Legii au dreptul de a aplica forța fizică, mijloacele speciale și armele de foc, că aplicarea acestor instrumente, care pot cauza leziuni terților, urmează să fie utilizate doar în strictă conformitate cu legislația și numai dacă mecanismele/mijloacele speciale nonviolente au fost epuizate sau nu și-au produs efectul, care în sine acest proces constituie o garanție a respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.</p>
5.	Problematika practicii „urmăririi” mijloacelor de transport	<p>Procesul de combatere a fenomenului criminalității ar trebui să aibă un caracter legal și să nu dăuneze persoanei sau integrității bunurilor materiale publice/private.</p> <p>Ombudsmanul atrage atenția că practicarea „urmăririi” mijloacelor de transport de către Poliție, care de cele mai deseori se realizează cu viteză excesivă și prin localități, unde creează pericol direct și iminent privind viața, securitatea și integritatea fizică a persoanei, nu doar a celei urmărite, dar și a angajaților poliției, cât și a altor persoane care pot apărea în trafic sau au calitatea de pasager.</p> <p>Or, un alt caz²⁴ de urmărire a unui automobil de către angajații poliției s-a sfârșit cu un accident rutier în rezultatul căruia a avut de suferit un pasager. Deci, sunt clare consecințele care pot surveni în asemenea circumstanțe, de aceea Avocatul Poporului îndemnă autoritățile să se abțină de la acțiuni, care pot produce urmări mai grave decât cele ce s-ar produce dacă pericolul nu ar fi înlăturat.</p>
6.	Rapoartele agenților de poliție incomplete	<p>Ombudsmanul observă că agenții de poliție preferă să raporteze doar strict cu privire la incident și acțiunile acestora pentru a combate fenomenul.</p> <p>În speță, nu au fost reflectate: date privind „durata mersului neconform inițial” al autoturismului; viteza de</p>

²⁴ <https://stiri.md/article/social/momentul-impactului-de-pe-aleea-grigore-vieru-soferul-identificat/>

		<p>circulație; durata urmăririi autoturismului; informații despre efortul poliției de a încerca stoparea autoturismului înainte de uzul de arme; situația persoanelor reținute-pasageri; declarațiile acestora cu privire la caz, consumul băuturilor spirtoase sau comportamentul șoferului și poliției; informații privind lipsa prejudiciilor aduse altor bunuri sau persoane din comunitate, evaluarea și managementul riscurilor, justificarea necesității aplicării armei de foc; raportarea despre uzul de arme, acordarea ajutorului medical sau necesar, care sunt net importante pentru stabilirea întregului proces, a circumstanțelor, dar și a acțiunilor/inacțiunilor agenților de poliție.</p> <p>Menționăm că un raport al agentului de poliție, care aplică arma de foc, trebuie să fie consistent, exact, corect, detaliat și profesionist. Or, raportul pe lângă faptul că reprezintă o obligațiune de serviciu, este și un mecanism de protecție a angajatului împotriva unor plângeri nefondate.</p>
7.	<p>Deficiențe organizaționale în asigurarea respectării procedurii de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant</p>	<p>În speță, agenții de poliție nu au respectat termenul (imediat, dar nu mai târziu de 24 ore²⁵) de raportare a situațiilor de aplicare a armei de foc²⁶. Acest fapt ne permite să concluzionăm că o asemenea atitudine este luată și în cazurile de aplicare a forței fizice/mijloacelor speciale: fie că sunt raportate tardiv sau, în general, nu sunt înregistrate (<i>de exemplu: la IP Ialoveni, în cadrul vizitei preventive din 18 aprilie 2023, s-a constatat că din anul 2021 nu este înregistrată nici o informație privind alegații de tortură/rele tratamente, cât și cazuri de aplicare a forței fizice, mijloace speciale și arma de foc²⁷</i>), acțiuni care rămân în continuare tolerate și încurajate de către conducerea instituției.</p>

Urmare a constatărilor grupului de lucru și a procesului de examinare a sesizării *ex-officio*, Avocatul Poporului (Ombudsmanul) conducându-mă de prevederile alin.(1) și (2) art.24 din Legea nr.52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul):

²⁵ Pct.9) din Regulamentul cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant aprobat prin Ordinul comun nr.408 (al MAI).

²⁶ Din încheierea adoptată pe marginea anchetei de serviciu a IP Ialoveni rezultă că raportul subofițerului superior al SP a SSP al IP Ialoveni, R.C., a fost înregistrat în secretariat abia la 23 ianuarie 2023, adică peste 48 ore de la incident.

²⁷ <http://ombudsman.md/news/vizite-preventive-la-inspectoratele-de-politie-hincesti-si-ialoveni/>

RECOMAND:

Ministerului Afacerilor Interne:

1. Să asigure formarea continuă (teoretico-practică) a angajaților din subordine în vederea sporirii cunoștințelor și capacităților de intervenție, în contextul cazului examinat, dar și a altor evenimente care au avut loc/ vor avea loc;
2. Să asigure respectarea întocmai de către toți angajații poliției a Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant aprobat prin Ordinul comun nr.408 (al MAI) din 31 decembrie 2013 de către toate subdiviziunile MAI, inclusiv prin instituirea registrelor și raportarea despre toate cazurile aplicării forței fizice, mijloacelor speciale sau a armei din dotare, indiferent de urmările survenite, în conformitate cu pct.9) din Regulament;
3. Să acorde sprijinul necesar și financiar Inspectoratului General al Poliției și Inspectoratului Național de Securitate Publică privind dotarea poliției cu echipamente non-violente de stopare forțată și legală a mijloacelor auto;
4. Să asigure și să monitorizeze implementarea de către instituțiile din subordine a recomandărilor înaintate de Avocatul Poporului cu informarea despre nivelul de implementare a acestora **în termen de 30 zile.**

Inspectoratului General al Poliției

Inspectoratul Național de Securitate Publică

1. Să dispună cu privire la oportunitatea delegării atribuțiilor privind demararea și investigarea anchetelor de serviciu asupra acțiunilor/ inacțiunilor poliției - Direcției Inspectare Efectiv a IGP, în special în cazurile de tortură, rele tratamente, rezonanță, uz de armă, etc - în vederea sporirii obiectivității, imparțialității și transparenței acestora;
2. Să examineze corespunderea materialelor anchetelor de serviciu efectuate de către IP Ialoveni și INSP cu situația care a avut loc, inclusiv prin prisma constatărilor Avocatului Poporului;
3. Să elaboreze Proceduri Operaționale Standard care să reglementeze temeiurile și modul de intervenție a poliției prin aplicarea mijloacelor tehnice speciale nonviolente în stoparea forțată a mijloacelor de transport, manevre în trafic, inclusiv reglementarea procedurii de urmărire a mijloacelor de transport de către angajații poliției, dar și limitele aplicării armei de foc în acest scop;
4. Să doteze echipajele poliției/ inclusiv de patrulare cu mijloace tehnice speciale nonviolente de stopare forțată și legală a mijloacelor de transport;
5. Să evite (pe cât este de posibil) practicile urmăririi autoturismelor și manevrele periculoase în localități, unde poate fi pusă în pericol viața și securitatea persoanelor, dar și a altor participanți la trafic, precum și integritatea bunurilor materiale;
6. Să desfășoare activități de instruire practice în materia aplicării forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc, cu evaluarea obiectivă a cunoștințelor angajaților poliției;
7. Să dispună agenților de poliție să întocmească rapoartele cu privire la aplicarea forței și a armei de foc în mod consistent, exact, corect, detaliat și profesionist;
8. **Să raporteze Avocatului Poporului despre toate cazurile de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armei de foc de către angajații poliției (indiferent de consecințele**

survenite), precum și despre toate situațiile de atac și maltratare a angajaților poliției din partea persoanelor cu care intră în contact în termen de 24 ore de la caz, la adresa: secretariat@ombudsman.md;

9. Să aducă la cunoștința efectivului constatările prezentului Raport special;
10. Să informeze Avocatul Poporului despre nivelul de implementare a recomandărilor respective **în termen de 30 zile.**

Raportul special este plasat pe pagina web a instituției.

